

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DCCCCX. ad annum MLXXIII.

Parisiis, 1644

Epistola Caroli III. Regis Ad Episcopos Regni Svi. Aduersus Hilduinum
ecclesiae Tungrensis peruasorem, cuius loco Richarium ordinari iubet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15625

quæ occasione Leonis sapientis quarto nubentis Constantinopoli oborta fuit. *Curopolates*. Henricus post obitum Conradi factus est rex Germaniæ, qui cum velatam viduam Eruini senioris filiam duxisset vxorem, de sacrilegio correptus, illa deserta, pedibus Romam contendens pœnitentiam egit. Ad subiugandos Lotharingos profectus, per legatum Caroli Simplicis, dono accepit manum sancti Dionysii auro inclusam. Berengarius imperator, cum in odium Rodulphi regis fœdus iniisset cum Sarra-
cenis, a suis occisus est. *Luitprandus*.

Cumque post hæc omnia Ioannes papa annos sedecim sedem tenuisset, Vvido Tusciæ Marchio, suasu Marozii coniugis, quæ quondam Sergio papæ prostituta fuerat, eundem propter Petrum papæ germanum, quem summa inuidia prosequabantur, sede amotum in carcerem coniecit, atque in eodem non multo post defunctus, vel cervicali ori eius imposito pessime suffocatus fuit; atque dignum suis sceleribus finem accepit inuasor & iniustus detentor sedis apostolicæ; vt qui per impudicam matrem Theodoram sacrosanctam sedem violenter arripuit, per filiam æque impudicam iusta Dei vindicta eiectus, & in carcerem coniectus, ea simul cum vita caruerit. *Hæc ex Luitprando & Flodoardo Baronius.*

Quamdiu
Ioannes
sederit.

E P I S T O L A
C A R O L I I I I . R E G I S
A D E P I S C O P O S R E G N I S V I .

Aduersus Hilduinum ecclesiæ Tungrensis peruasorem, cuius loco Richarium ordinari iubet.

In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis Carolus vir illustris diuina propitiante clementia rex Francorum omnibus archiepiscopis & episcopis in regno nobis a Deo commisso constitutis pax & salus ab eodem Deo æterno.

QVIA diuinæ propitiationis beneficia, quæ ab ipso ab ipsis crepundiis experti sumus, nullatenus enumerare possumus; idcirco laudem Domini loquetur os meum, & benedicet nomen sanctum eius in sæculum sæculi. Vnde quia pluribus nostris exigentibus meritis multotiens

A iij

aduersa quæque sustinuimus, credimus non hoc ad nostra damnationis meritum, sed ad gratiam suæ reconciliationis nobis fore permissum: vt flagellis eius eruditi, discamus peruersa cauere, & in cunctis eius voluntatibus parere. Sicut vobis de multis notum est, cum olim quidam nostri fideles, a nostra debita fidelitate exorbitantes, vitam & regnum nobis auferre moliti sunt, euntes post inimicos nostros, eisque familiariter inhaerentes, res & episcopia nostri regni ab ipsis dari sibi concupierunt.

CAPVT I.

Vt ergo de multis taceamus, vnum, qui nobis nostris visceribus serpentinum virus infudit, vestræ sanctitati propalauimus; Hilduinum videlicet, qui contra regalem agens potestatem, contra quoque Apostoli dicta, vbi dicitur: *Deum time, regem honorificate.* & : *Non est potestas nisi a Deo.* & : *Qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit: non est enim potestas, nisi a Deo.* & aduersus citharædi Dauid dicta, vbi ad Dominum loquitur: *Imposuisti homines super capita nostra.* Quique vltra Rhenum ad inimicos nostros proficiscens, minimeque reminiscens sacramentorum suorum nobis promissorum, eaque retro dorsum abiciens, ab Henrico inimico nostro episcopium Tungrensium ecclesie expetiit, suaque damnatione contra omnia statuta tam sacrorum patrum, quam regum videlicet antecessorum nostrorum, vsurpauit. De qualibus in libro regum capitulari ita dicitur: Si quis præsumpserit quam non meruit a principe vel seniore iusto dignitatem, sacrilegus habeatur. & beatus Gregorius: Sicut qui inuitatus reuinit, quæsitus refugit, sacris est altaribus admouendus: sic qui vltro ambit, vel qui importunus se ingerit, procul dubio est repellendus. Nam qui nititur ad altiora contendere, quid agit nisi vt crescendo decrescat? cur non perpendit quia benedictio illa in maledictum conuertitur, qui ad hoc vt fiat hæreticus promouetur?

II.

Cum quidam pestiferi viri, vt supra memorauimus, a nostra fidelitate deuiarent, conuocauimus archiepiscopos præfules xvi. nostri regni. Nonnullos etiam proceres, marchiones, & comites, optimatesque, vt eorum consilio, auctoritate, atque virtute tantæ vesaniæ resisteremus.

3. Pet. 2.

Rom. 13.

Psal. 65.

Lib. vii.
epist. 110.

Inuentum est vt noua gibborum genera nouis medicacionibus secarentur ac sanarentur, pellentes eos episcopali auctoritate, sacrorumque Canonum constitutione, a cœtu & consortio Christianorum. Quorum præsumptioni ac nefandæ tyrannidi Hilduinus se immiscens, datis Henrico suisque proceribus complurimis auri argenti que ponderibus, non solum cum eis scienter participauit, sed etiam ex thesauris ecclesiæ Tungrensis, quos instinctu diabolico rapuerat, vel furatus fuerat, quibusdam minis ac terroribus egit, vt Herimannus Agrippinæ ciuitatis archiepiscopus, per violentiam Henrici suorumque fidelium, illum in pontificem consecraret. Nam si non fecisset, sicut ipse venerabilis archiepiscopus nobis postea in præsentia plurimorum retulit, sibi vitam resque ecclesiasticas auferret, omnemque familiam trucidaret, ac illorum bona diriperet. Ideoque absque legitimorum antecessorum auctoritate eum consecrauit, vt ipse adhuc testatur, sed tantis terroribus ac diris crudelitatibus coactus. Vnde in Nicæno Concilio ita ad locum inuenitur: Si quis ex clero de-

Conc. Nic.
Can. 5.

III.

Idem etiam Hilduinus res nostri regni ex præfato episcopio inuasit, diripuit, & pro libito abduxit, agens contra statuta Anacleti papæ, vbi dicitur: Sanctus Anacletus, qui ab ipso Petro apostolo ordinatus est presbyter, postea in fede Roma successor illius factus episcopus, cum totius mundi sacerdotibus iudicauit. Qui abstulerit, inquit, patri vel matri aliquid, homicidæ particeps est. Pater noster sine dubio Deus est: mater vero nostra ecclesia est, quæ nos in baptismo regenerauit. Ergo qui pecunias Christi & ecclesiæ rapit, aufert, vel fraudat, homicida est, atque homicida in conspectu iusti iudicis deputabitur. Qui rapit pecuniam proximi sui, iniquitatem operatur: qui autem pecuniam vel res ecclesiæ abstulerit, sacrilegium facit, & vt sacrilegus iudicandus est.

Anacletus
epist. 1.

IV.

Præfatus denique Hilduinus thesauros ecclesiæ Tun-

grensis & Aquisgrani palatii, iuxta beati Lamberti corpus martyris in quadam arca positos, auida cupiditate rapuit, eosque inimicis nostris, suis videlicet fautoribus, contulit, & ecclesiæ abstulit. De quo quibusque huiusmodi sacri Canones ita decernunt: Si quis inuentus fuerit aliquid de ministeriis ecclesiæ vendidisse vel abstulisse, qui sacrilegium commisit, placuit eum in ordine ecclesiastico non haberi. Vnde & beatus Augustinus XLVII. euangelii homilia Ioannis dicit: Ecce inter sanctos est Iudas, ecce fur est Iudas: & ne contempnas, fur hic sacrilegus est, non qualemcumque fur loculorum, sed dominicorum loculorum, sed sacrorum. Et post pauca: Quicumque aliquid de ecclesia aufert vel fraudat, Iudæ proditori comparatur.

V.

Hos ecclesiæ thesauros episcopis, & comitibus, & fautoribus, pro sua ordinatione dedit, non præ oculis habens statuta Africani Concilii, quibus præcipitur vt nullus per pecunias ordinetur, ita inquit: Si quis episcopus per pecunias obtinuerit dignitatem, deiiciatur, modis omnibus abscidatur, sicut Simon magus abscissus est a Petro. Item in Concilio Calchedonenfi: Si quis episcopus, presbyter, aut diaconus sub precio Spiritus sancti gratiam obtinere voluerit, proprii gradus periculo subiacebit; & nihil ex hac ordinatione vel promotione, quæ est per negotiationem facta, proficiat, sed anathematizetur.

VI.

Iam dictus Hilduinus ad cumulum suæ damnationis, ante venerabilis Herimanni præsentiam veniens, super sacra nefanda iuravit, quod ego Carolus episcopium Tungrensē dederim, & quosdam ex clericis & laicis iurare compulit. Quod quam sit absurdum quamque vitandum, sparsim sanctarum scripturarum testimonia approbant.

VII.

Memoratus præterea Hilduinus per domnum Herimannum episcopum tertio vocatus ad Synodum, vt contra hæc quæ sibi obiiciuntur responderet, si iustam causam haberet, aut, si non posset, Canonum feriretur spiculis.

Epistola ad
Patroclum
& alios epi-
scopos.

Qui quoniam quidem venire distulit, incidit sententiam Bonifacii papæ ita dicentis: Probat vera esse illa quæ aduersus se dicta sunt, qui ad ea confutanda adesse minime vult.

vult. Et ne dubitet, quod ita iudicium nocens subterfugit, quemadmodum vt absoluator qui est innocens quaerit. Et post pauca: Confitetur enim de omnibus quisquis subterfugere iudicium posse dilationibus putat. Item ipse: Si adesse voluerit, praesens si confidit ad obiecta respondeat. Quod si adesse neglexerit, dilationem sententiae de absentia non lucretur.

VIII.

Omnes tam clerici quam laici supradictae ecclesiae, nostram adeuntes sublimitatem, luctuosos vocibus innotuerunt, quod iam saepe memoratus Hilduinus cum suis praedonibus bona illorum diripuit, omnemque illorum facultatem & suppellectilem abstulit, nihilque illis remansit, vnde saltem sibi victus sufficientiam adhiberent. Addentes etiam in precibus, vt vestro consilio citius ageretur, ne amplius praedae & direptioni paterent: sed illis ad ordinandum daremus pontificem Richerum, quem concorderiter elegerunt. De quibus videlicet omnibus hic capitulatum insertis vestrum precamur pontificium, vt propter Deum, & debitam quam nobis polliciti estis fidelitatem, pro viribus exinde adiuuetis, vt noster honor in huiusmodi negotiis amplius non decrescat, & status sanctae Dei ecclesiae stabiliatur.

NOTA IACOBI SIRMONDI
SOCIETATIS IESV.

¹ *Aduersus Hilduinum.*] Totius controuersiae summam compendio refert Flodoardus in chronico DCCCCXX. Hoc anno, sequenti quoque, agitur inter Hilduinum episcopum & Richarium abbatem de episcopatu Tungrensi contentio: siquidem rex illud episcopium Richario, quia Hilduinus a se desciuit, cui prius ipsum concesserat, dedit. Hermannus vero archiepiscopus Hilduinum ibi episcopum, eligente clero ac populo, fauente nec non Gisleberto, quem plurimi Lotharienses principem relicto Carolo rege delegerant, ordinavit. Carolus vero reuersus ad se Lothariensibus & ipso Gisleberto, Richario abbati, non Hilduino, ipsum episcopatum consentiebat. & rursus anno DCCCCXXII. Richarius, qui Romam profectus fuerat propter episcopium Tungrense, reuersus est ordinatus a Ioanne papa episcopus, Hilduino ab ipso papa excommunicato, qui etiam illo abierat.